

Kolumni

Museojohtajan tie

Taina Myllyharju

Museourani alkoi syksyllä 1987 Raumalla. Työvoimatoimiston neuvokas virkailija ohjasi minut museoapulaisen puolipäiväiseen tehtävään Rauman museoon ja se oli saman tien meno. Sukelsin pää edellä esineiden ja tarinoiden uskomattomaan maailmaan eikä pyristely enää auttanut. Erikoiset, asiaansa hurahtaneet ihmiset kiehtoivat minua siten, että halusin samanlaiseksi.

Esikuvini minulla oli. Tahdoin tulla Joseph Beuysin näyttelyn henkeäsalpaavasti esitelleen Riitta Valorinnan kaltaiseksi taiteen välittäjäksi, Vanhan Rauman suojelulle omistautuneen Anna Nurmi-Nielsenin kaltaiseksi asiantuntija-auktoriteetiksi ja ratkiriemukkaiden näyttelyavajaisten järjestäjänä minuun vaikutuksen tehneen Janne Kosken kaltaiseksi museonjohtajaksi.

Mutta kaikki piti aloittaa pohjalta. Kirjaimellisesti. Rauman museossa sain seurata kuinka työvoimatoimisto syyti museotyöhön kaikki ne, joille ei muita töitä voinut antaa. Museossa koko kansan laaja kirjo tuli tutuksi lähes sokeasta tutkijasta alkoholisoituneeseen mainosmieheen ja päivät kuluivatkin kuin siivillä sattumuksista toiseen: ylipainoiselta museoapulaiselta hajosi työtuoli alta ja häntäluu murtui ja hautakiviä inventoidessa sain nauttia iäkkäämmän herrasmiehen runojenlausunnasta. Vuosien mittaan minä kuitenkin siirryin esineiden luetteloinnista ja opastustehtävistä näyttelysihteeriksi asti ja samalla kertyi niin oppia kuin kokemustakin.

Ensimmäisen virkani hoitamisen yhteydessä havaitsin kuinka vähissä omat vaikutusmahdollisuuteni ovat jos ja kun en saa päättää toiminnasta ja taloudesta itse. Pienen eteläpohjalaisen museon museolehtorina minulle myös selvisi kuinka paljon museon toiminta on henkilöstön johtamiseen sidonnaista ja vaatii johtamistaitoja, joita ei taidehistorian opintoihin sisältynyt. Päätinkin tehdä asialle jotain, vaihdoin tehtävää ja ryhdyin opiskelemaan johtamista.

Johtajan urani aloitin Salossa, rakennustyömaalla keväällä 1998. Once in a lifetime -tilanne oli lievästi sanottuna haasteellinen. Salossa rakennettiin vanhasta veturitallista taidemuseota mutta siellä oli valmiina vasta kuoret. Minä käärin hihat ja ryhdyin toimeen: laadin 5-vuotisen toiminnallisen suunnitelman, varustin kiinteistön ja palkkasin unelmieni henkilökunnan. Salon taidemuseo saikin heti hyvin julkisuutta ja pääsi hyvään vauhtiin pienenä mutta terhakkaana taidemuseona jota tultiin ihastelemaan ulkomaita myöten. Pääkaupunkiseudun kollegatkin kiinnostuivat radanvarren taidemuseosta jossa oli tekemisen meininki ja hyviä avajaisbileitä.

Työ maistui ja maineeni kiiri, joten ei ihme että nosteeni kantoa isommille apajille. Oulun taidemuseon johdossa aikani kuluikin mukavasti henkilöstöasioissa. Murheita ja ongelmia oli mutta niitä ratkottiin yhdessä ja erikseen työterveyshuollon kanssa. Totesin taas, että museon johtaminen on henkilöstön johtamista, töiden ja työtehtävien organisointia ja asioiden sovittelua. Taidemuseon ympärille alkoi kuitenkin vähitellen muodostua vahva ja aktiivinen yhteistoimintaverkosto kaupunginvaltuuston jäsenistä erilaisiin taiteilijayhteisöihin. Oulussakin alkoi pitkästä ajasta olla taiteilijapiireissä tekemisen meininki. Töissä alkoi olla taas mukavaa mutta oma jaksamiseni alkoi olla tiukoilla.

Onneksi ymmärsin pitää taukoa. Sitä se totisesti oli, vuosi Englannissa, kotiäidin vastuullisessa tehtävässä, vuorotteluvapaan turvin. Lapsen koulunkäynnin seuraamisen ja oman kuntoilun ohessa kiertelin Lontoon museoita ja gallerioita, luin ja lepäsin. Hurahdinkin liikuntaan ja terveellisiin elämäntapoihin siinä määrin, että suoritin Suomeen palattuani kuntovalmentajan ja kuntosalivalmentajan tutkinnot!

Uusiutuneena ja uusissa voimissa uskalsinkin vaihtaa taas maisemaa ja pestiä, jälleen isompaan ja vastuullisempaan tehtävään. Tampereella ei tarvinnut heti asioida työterveyshuollon ihmisten tai remonttireskojen kanssa mutta tilaaja-tuottaja -malli on tuottanut ylimääräistä työtä ja päänvaivaa. Palvelusopimusten laatiminen ja erilaisten mittareiden keksiminen on työllistänyt kiitettävästi taidemuseonkin johtajaa. Muuten Tampereella onkin jo valmiiksi tekemisen meininkiä, sitä ei ole tarvinnut itse nostattaa. Tampere on museoiden kaupunki muutenkin. Tulevaisuus näyttäneen sitten mihin houkutukset vievät seuraavaksi!

Kirjoittaja on Tampereen taidemuseon museonjohtaja

Kuva: Mika Friman.

(Taina Myllyharju, s. 1968 Rauma; FM 1995 Turun yliopisto; museolehtori, Nelimarkka-museo 1995-98; museonjohtaja, Salon taidemuseo 1998-2002; museonjohtaja, Oulun taidemuseo 2002-2007; museonjohtaja, Tampereen taidemuseo 2008-)